

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. július 15.

147. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fő-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskocika ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kulturváros vadvirágai.

Fiume határozottan szerencsés város. A nagy latin kulturájával szokott kérkedni, páriát riktó autonómiájával tud büszkélkedni s ezenközben egy pillanatra sem szeret törődni azzal, hogy méltó legyen a kulturához s büszke lehessen az autonóm jogaira. Sem az egyikhez, sem a másikhoz nem ért.

Több mint 13 és félezer analfabétája van: *de azért kulturváros*. Az autonómiából csak annyit lehet kivenni, hogy szokott akadékoskodni, renitenskedni és sohasem Fiuméhez méltót alkotni; *de azért autonómváros*. Talán akadnak, akik el is hiszik ezt.

Nem az a célunk, hogy a kulturállapotokat tollhegyre vegyük. A kultura hiányára akarunk itt rámutatni.

Az 1900-iki népszámlálás adataiból tudjuk meg, hogy Fiumében akkoriban *összesen 10,707 analfabéta* volt, ebből a számból pedig 4427 a nők, 6301 pedig a kenyérkereső férfiakra esett.

Azóta nyolc esztendő telt el s a lakosság majdnem tízezer lélekkel többet számlál. Tehát a legjobb esetben is *tizenegyezerre szaporodott* az analfabéták száma. De azért Fiume kulturváros s büszke lehet latin kulturájára. Az nem tesz semmit, hogy a lakosság negyedrészét írni vagy olvasni vagy sem írni sem olvasni nem tud.

Az sem nyom semmit a latban, hogy ebben a városban az illetékes hatóság évenként majdnem nyolczszáz olyan egyént mutat ki, akik nem tettek eleget a tankötelességnek s hogy a ki nem mutatottak száma kétszer annyi, tehát összesen kétezer negyvenháromezer iskolába nem járó gyermek csavarog, veszélyeztetve a város nyugalmát, a személy és vagyonbiztonságot.

Nem kell hozzá nagy kutatás, hogy megállapítsuk, hogy a mularia ezekből a nem iskolázottak gyermekeiből kerül ki. Hiszen ezt nagyon jól tudják az uralmon levő urak. Meg is kísérelték többször, hogy ezeken a lehetetlen állapotokon segítsenek.

A rappresentanza úgy vélte megoldani a kérdést, hogy a romlott gyermekeket elhelyeztetni a haditengerészet valamelyik kimustrált hajójára.

Persze: nem ment a dolog.

Mert ha a haditengerészet parancsnoksága teljesíti Fiume kívánságát, előáll Trieszt, a többi tenger melléki község, Budapest, Bécs, Prága, meg a többi város, hogy őt is szabaddítsák meg a romlott gyermekektől. S így azután nem volna elég az egész közös armádia, hogy a monarkia rossz gyermekeit elhelyezzék rajta.

A mularia felszabadítása érdekében mai napig nem történt semmi. Pedig nem szabad ám azt hinni, hogy a retentő állapotokon nem lehet segíteni. Sok féle megoldás kínálkozik ezen a téren, csak hogy az illetékes tényezők nem gondoltak soha arra, hogy a bajokon könnyű szerrel, a legegyszerűbb módon segítsenek.

Más városokban másként tesznek. A tár-

sadalom, karöltve a hatósággal fáradozik azon, hogy a gyermekeket megmentse a zülléstől. Ott van Budapesten az országos gyermekvédő liga, amely igazi kultur és emberbaráti miszsiót teljesít. Ez megteszi a kötelességét. Eltekintve attól, hogy esztendőnkint több száz gyermek részére lehetővé teszi a nyaralást, gondoskodik arról, hogy a züllött és züllés útján levő gyermekeket megmentse.

A fővárosi rendőrség az ő kezdeményezésére külön gyermekrendőrséget szervezett, amelynek az a feladata, hogy ezeket a gyermekeket kikutassa s átadja a gyermekvédő ligának, amely mindegyikből igyekszik embert faragni. S ez bizonyosan sikerül is.

Fiumében eddig nem gondoltak erre. Pedig itt még könnyebb volna a kérdés megoldása. Hiszen alig mulik el nap, hogy tolvaj gyermekek ne kerüljenek a rendőrség elé. Ott azután kurtán végeznek velük. Egy erélyes rendőrpáncsnok elé vezetik őket, aki, ha jókedvében van, talán testi megfenyítésben is részesíti őket. Ezzel azután minden elvégeztetett s a mulók ismét szabadon garázdálkodhatnak.

Hogy Fiumében olyan sok a csavargó és iskolakerülő gyermek, abban csakis a város a hibás. Mert nem hajítja végre szigorúan a tankötelességi törvényt. Bizonyítja ezt a több mint nyolczszáz hatóságilag kimutatott iskolázatlan gyermek, akiknek száma, mint fentebb említettük, a valóságban háromszor ennyi. Azután meg nincs érvényben az országos menházi törvény, ami ismét Fiume hibája, mert nem gondoskodik ennek életbeléteséről. Ebben is politikát látnak a fórumon levő urak s csakis azért zárkoznak el tőle olyan ridegen, mert attól tartanak, hogy ez esetben egy csöpp magyar szellem érvényesülne. Ezért a bárgy okoskodásért kell annyi gyermeket a szerencsétlen züllés útján hagyni. Ezért és semmi egyébért.

Az óvodai törvény nincs érvényben Fiumében. Ebben a városban a törvény értelmében negyven óvodának kellene lennie s van e helyett néhány, amelyet az állam és társadalom tart fenn. Az óvoda tudvalevőleg arra való, hogy bevezesse a gyermeket az iskolába. A játékból komoly dolog lesz s a gyermek már itt megtanulja, hogy mi a tanulás.

Mindezekre volna szükség Fiumében. Nem kell ide javítóhajó, sem egyéb. Azon az uton kell haladni, amelyet a törvény megjelöl. A társadalomra csak az a feladat hárul, hogy segítse ezeket: a céloknak az elérését. Fiumében a társadalom nagyon is áldozatkész. Erről számtalanszor tanuságot tett. A fiumei társadalmat tehát nem lehet mulasztással vádolni. A hibás a város, amely minduntalan kérkedik latin kulturájával, de nem tesz semmit, hogy a kultura vadvirágait nemesítse s a várost megszabaddítsa a romlott és romlás útján levő gyermekektől. Gyökeres reformra van itt szükség ezen a téren s alapos tisztogatásra. S ha

a város ezt nem hajítja végre, nem méltó a kulturváros címére.

Ahol tízezer analfabéta van és közel kétezeröt száz iskolakerülő gyermek ott nincs igazi kultura s az a város, ahol ilyesméről szó lehet, nem szabad gondolnunk a kultura érvényesülésére.

— Az Egyesült Államok új bevándorlási törvénye. Az új kivándorlási törvény, amelyet nemrég röviden ismertettünk, ez év július 1-én lépett életbe az Egyesült-Államokban. A kivándorlási törvény felsorolja azokat az idegeneket, akiket nem szabad bebocsátani az Egyesült-Államok területére. Ezek a következők: 1. a hülyék, gyöngé elméjük, eskórosak és az olyan személyek, akik az előző öt esztendő alatt elmebeteg voltak; 2. azok a személyek, akik előzőleg kétszer vagy több ízben elmebetegségi rohamban szenvedtek; 3. a szegények; 4. azok a szegények, akik előreláthatólag a közügy terhére fognak esni; 5. a hívatásos koldusok; 6. az oly személyek, kik tüdővészben, vagy undorító, vagy ragályos betegségben szenvednek; 7. azok a személyek, akik a felsorolt osztályok egyikéhez sem tartoznak ugyan, de a vizsgáló orvos véleménye és bizonyítványa szerint testi vagy szellemi fogyatkozásban szenvednek és akiknek testi vagy szellemi fogyatkozása olymértű, hogy ezáltal az idegeneknek azon képessége, hogy magát fentartsa, kérdésessé vált; 8. azok a személyek, akik súlyos büntetést vagy egyéb megbecstelenítő büntetést vagy vétség miatt elítéltek, vagy ilyent bevállanak; 9. a polygamisták, vagy azok, kik többnejűség felkezetéhez tartoznak; 10. azok az anarchisták, és azok a személyek, akik a törvényes állapotok erőszakos megváltoztatását vagy a köztisztviselők meggyilkolását vallják elvüknek; 11. a prostituáltak és azok az asszonyok és leányok, kik erkölcsstelen célból jönnek az Egyesült-Államokba; 12. azok a személyek, akik kerítéssel foglalkoznak vagy asszonyokat és leányokat az Egyesült-Államokba becsempészni megkísérlelnek; 13. az ugynevezett szerződéses munkások, vagy azok a személyek, akik foglalkoztatás kinalata vagy ígérete folytán bármily nemü tanult vagy tanulatlan munka teljesítése céljából az Egyesült-Államokba való bevándorlásra indítottak vagy hívtattak; 14. azok a személyek, kik a bebocsátás kérésétől számított egy esztendő előtt eltoloncoltattak azon okból, mert a jelzett módon a bevándorlásra csábították vagy meghívtatták magukat; 15. azok a személyek, kiknek hajójegyét más fizette meg, vagy akiknek hajóutazását mások segítették elő, hacsak kellelőleg és pozitív módon be nem igazoltatik, hogy az illető személy az előbb jelzett kizárt osztályok egyikéhez sem tartozik és hogy hajójegyét sem közvetve, sem közvetlenül nem valamely testület, egyesület, társulat, hatóság vagy idegen kormány nem fizette meg; 16. minden *tizenhat esztendőnél fiatalabb* gyermek, ki nem apjának, anyjának vagy szüleinek kíséretében utazik, a kereskedelemügyi és munkaügyi államtitkár véleménye, vagy az általa időről-időre kibocsátott szabályzatok értelmében. — Minden idegen, ki valamely törvényesség útján átszállított az Egyesült-Államokba, lehetőleg haladéktalanul abba az államba szállítandó vissza, amelyből hajón jött. A szárazföldön való tartózkodás, ugyszintén a visszautazás költségeit az a hajó tulajdonosa köteles viselni, amelyen az Egyesült-Államokba jött.

Hajósok sztrájkja.

A Quarnerón még mindig a teljes csönd. A fiumei kikötőben alig hallatszik a gőzdaruk kattogása, a hajók kürtölése s a füstből is kevesebb jut a fiumeieknek. A kapitányok, tisztek és gépészek igyekeznek megállapodást léteníteni, de amellet nem akarnak engedni jusukból.

Az igazgatóság pedig azon az állásponton van, hogy nem alázhata meg magát az alkalmazottakkal szemben. Tehát ő sem enged s így a sztrájk egyre tart s mindinkább kezd komoly és veszedelmes jelleget öltetni. Asztrájk ötödik napján mindössze azt az eredménykonstatálhatjuk, hogy a munkaadók ligája, a kereskedők és iparosok egyesülete, a kormányzó, a polgármester, a tengerészeti hatóság tárgyal, lőt-fut, de minden beavatkozásuk hiábavaló. A megegyezés létrejövetele késik.

Tegnap bevezető cikkünkben rámutattunk az általános sztrájk veszedelmeire. Óva intettük Fiume munkásságát, hogy tartózkodjanak ennek a proklamálásától. Intelmünknek, mint értesülünk, meg lesz a hatása. A mai szakszervezeti gyűlésen többen föl fognak szólni az általános sztrájk ellen.

Az öntudatos munkásság nem is helyeselteti azt, hogy száztiz ember sztrájkja miatt Fiume minden kereskedője és iparosa szenvedjen s hogy maguk a munkások is elessenek csekély jövedelmüktől.

Hogy a mai felszólalásoknak meg lesz-e az eredményük, nem tudni. Nem lehetetlen azonban, hogy a végrehajtó bizottság el fogja tolni a csütörtökre tervezett általános sztrájk időpontját.

A legújabb eseményről az alábbi tudósításban számolunk be:

A „Maros” Brazzában.

A Magyar-horvát hajóstársaság „Maros” gőzöse, mint tegnapi számunkban jelöltük, utnak indult. A délután folyamán Minach Antal révbiztos kivezette a hajót egy bójához, ahol éjszakáig vesztegelt s azután Dalmáciába Brazzába indult. A hajón a haditengerészet fűtői és katonái végzik a szolgálatot.

Az elzárt szigetek.

Mindenfelől érkeznek panaszok, hogy a quarnerói szigetéről az üdülők nem tudnak Fiuméba ellátogatni. A postai forgalom sem működik rendesen s a szigetek községeibe késvé érkeznek a postai küldemények. Egy lussini távirat szerint két nap óta ugyszólván megfeneklett a forgalom. Még szerencse, hogy az osztrák Lloyd hajóstársaság és az Isztria-Trieste társaság járatokat tart fön, mert különben a lussiniak még élelemről sem tudnának gondoskodni.

A Quarneró kisebb községei is sokat szenvednek a sztrájk miatt s a lakosság ugyszólván el van zárva a nagyvilágtól.

Számoljanak el!

A Magyar-horvát hajóstársaság felszólította a tengerészeti hatóság utján kapitányait, hogy számoljanak el a reájuk bizott pénzzel, rakományokkal és okmányokkal, mert különben megteszi ellenük a *bűnfenyítő följelentést*.

A sztrájkoló kapitányok eddig nem tettek eleget a felszólításnak, mert az elbocsátásról szóló értesítés ellenére is nem tekintik magukat elbocsátottnak. Azok a pénzek, amelyekkel a kapitányok nem számoltak el, nem nagy összegre rugnak.

Közbenjárás.

A sztrájkoló kapitányok, tisztek és gépészek egy küldöttsége tegnapi délután 5 órakor fölkereste Fiume országgyűlési képviselőjét s arra kérte, hogy járjon közben a tarsaságnál a békés megegyezés létrehozása érdekében. A képviselő hosszasan tanácskozott a küldöttséggel s azután Nákó Sándor gróf kormányzóval tárgyalt ez ügyben.

Mint értesülünk, Nákó Sándor gróf kormányzó tegnapi részletes jelentést küldött az

eseményekről Szerényi József kereskedelemügyi államtitkárnak. A kormányzó sok igyekezettel fáradozik azon, hogy a sztrájk minél előbb megszűnjön, hogy mire az angol flotta pénteken Fiuméba érkezik, a sztrájk véget érjen. A tegnapi tárgyalások nem vezettek eredményre s a kormányzó ma újból magához kérte a Magyar-horvát hajóstársaság igazgatóit s egész délelőtt tárgyalt velük.

A kormányzó közbenjárása.

A kormányzó jelenlétében az egész délelőtt tartott tanácskozásnak a következő eredménye lett:

A Magyar-horvát hajóstársaság igazgatósága követeli a sztrájkolóknak *azonnali munkába lépését* s ennek ellenében *hajlandó az összes pontok fölött tárgyalni és a fizetés tekintetében is előzékenységet tanúsítani*.

Ezt a kijelentést a sztrájkolók képviselői tudomásul vették s a ma délután tartandó gyűlésen közölni fogják társaikkal.

A hangulatból ítélve előreláthatóan nem fogadják el a tarsaság ajánlatát.

Általános sztrájkra — kizárás

A munkaadók szövetsége elhatározta, hogy *csütörtökön mindenütt be fogja szüntetni a munkát*, hogy ezzel ellensúlyozza a munkásmozgalmat.

A szociálista párt végrehajtó bizottsága tegnapi éjjel elhatározta, hogy *csütörtökön megkezd az általános sztrájkot*.

Az angol flotta elmarad.

Mint értesülünk, a földközi tengeri angol hajóraj, amely pénteken tervezte idejövetelét, az általános sztrájkmozgalm miatt valószínűleg elkerüli Fiumét.

Merénylet a sajtó ellen.

Alig hogy a kormányzó megérkezett Fiuméba, nyomban belártotta magát a sajtó ügyeibe, amihez mint két tucatszor bebizonyította, nem ért. Az ő utasítására lefoglalták a „Corriere” című radikális, szókimondó lap társulatát, amely cikket közölt a sztrájkról s azt hangoztatta, hogy a sztrájkolók győzelme csak akkor következik be, ha Fiume egész munkássága talpra áll.

A lefoglalás, csodák csodája, harminchat órával a lap megjelenése után történt. Az ügyészség tegnapi délután eszközölte a lefoglalást s a lefoglalandó számából *egyetlen egy példányt talált a nyomdában*. De azért a lefoglalás megtörtént s a hatóság emberei egy példányt vittek magukkal Nákó Sándor gróf kormányzó dicsőségére, aki előtt csak az a lap imponál, amelyik meg van fizetve. A becsületes, szókimondó ujság azonban nem lap előtte, azt fojtogatni, piszkálni kell. Arra nem gondol a kormányzó ur, hogy a fojtogatás cseppet sem a kormányzó méltóságához illő eljárás. A tapasztalás azonban még megtaníthatja erre.

UJDONSÁGOK.

Cirkvenicai sóhajók.

— Dal a tengerparton. —

Kikergettek Dalmáciából
S Cirkvenicába jöttem el,
De van egy tudat kebelemben,
Amely támogat, söt emel:
Zsebemben Horvátország üdve,
És én itt állok megtörödvé.

— Ferenc Salvátor főherceg Lovranában. Ferenc Salvátor főherceg tegnapi nejével és gyermekeivel Lovranába érkezett.

— Amerikai konzulátus Fiumében. Az Egyesült-Államok kormánya, mint annak idején jelentették, intézkedett, hogy a fiumei konzuli ügynökség helyett konzuli hivatal állítsák fel. Az új konzul Slocum lesz, aki nem sokára elfoglalja hivatalát.

— A bán tenger melléki útja. Tegnap számunk távirati rovatában hírt adtunk Rauch Pál báró horvát bán tenger melléki útjáról s azokról a tüntetésekről, amelyek útját kísérték. Tudósításunkat most az alábbi újabb részletekkel bővül. A bán Cirkvenicában a Therapia-palaceban szállt meg, ahol a hatóság vezető embereit fogadta. Csilláry József földbirtokos, a

Therapia bérlője ebédet adott a tiszteletére, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el. A bán Cirkvenicából Portoréba hajtatott, ahol a Liburnia szállóba tért be. A bán szigorú vizsgálatot rendelt el a tüntetések ügyében s már eddig is nyolc letartóztatás történt Noviban és Cirkvenicában.

— Temetés pap nélkül. Érdekes embert temettek tegnapi délután 6 órakor. Rossi Egistot polgári iskolai tanár, a Giovine Fiume elnökét kísérték barátai és tisztelői az utolsó utra. A temetésen az elhunyt végrendeletkezdése szerint pap nem vehetett részt, mert Rossi szabadgondolkodó volt és gyűlölte a papságot, Mikor haldoklott, papot hoztak hozzá, hogy fölvegye az utolsó kenetet. Rossi azonban nem fogadta el a papot, két forintot adott neki s arra kérte, hogy hagyja békében meghalni.

— A központi választási bizottság holnap délben Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart, amelyen folytatni fogják az 1909-iki választói névjegyzék ellen beadott felszólalásokat.

— A pénzügyi bizottság ülése. A városi pénzügyi bizottság tegnapi délután Smoquina A. F. elnöklése alatt ülést tartott, amelyen egy telek vételét és több hitelkérdést intéztek el.

— Egy fiumei atléta sikere. A trieszti „Libertas” sportegylet e hó 11 és 12-én birkozó versenyeket rendezett, amelyen Krassovich Pál, a fiumei atlétikai klub tagja fényes győzelmet aratott. Az első estén Krassovich Micheluzi trieszti bajnokkal méközött. A küzdelem tizenhárom percig tartott s eredménytelen volt. A második estén Krassovich két győzelmet aratott. Először Mirkus trieszti birkozót terítette le, azután Carcerari veronai birkozót győzte le. Érdekes és izgalmas küzdelemben a Magyar Testgyakorlók köre képviselőjében Springer János, a fiumei atlétikai klub alelnöke szerepelt a bíróságban, a fiumei egyesületet pedig Matkovich János képviselte.

— A kikötőből. Julius 14. Érkezett: „Anna Goich” osztrák gőzös Glasgowból üresen; „Dauro” angol gőzös Hullból 210 tonna vegyes áruval; „Buda II.” magyar gőzös Vencéből üresen. Indult: „Persian” osztrák gőzös Bombayba üresen; „Baron Call” osztrák gőzös Szmirnába 100 tonna cukorral, 80 tonna vegy. áruval és 90 tonna fával; „Lusitania” német gőzös Hamburgba 210 tonna liszttel és 60 tonna vegyes áruval; „Maros” magyar gőzös Brazzába.

— Fenicse színház. Ma este Sardon öt felvonásos darabja a „Patria” kerül színre.

— Halászat. Osseroból írják nekünk, hogy az idei szardella halászat nem a legfényesebb eredménnyel járt. Májusban az osserói és neresinei halászövezetek összesen 318.650 szardellát fogtak, amelyből 303.650 a kerzói konzervgyárnak szállítottak, a többi pedig a tenger melléken kelt el. A kerzói gyár minden ezer szardelláért 10 koronát fizet.

— Zavargás egy hajón. Az Austro-Americana hajóstársaság „Columbia” gőzösén amely visszatérőben van Newyorkból Triesztbe, mikor a hajó az oceánon járt, nagy zavargás volt. A hajó gépésze ugyanis észrevette, hogy a hajó nem tartja be a rendes menetsebességet, mert a kazánokban nincs meg a megfelelő feszültség. Az első gépész a fűtőhelyiségbe lépett, hogy a fűtők munkáját ellenőrizze. Ezek azonban a lapáttal akartak neki esni s véletlen szerencse, hogy sértetlenül tudott onnan kimenekülni. Az első gépész jelentést tett a dolgról a parancsnoknak, aki revolverrel kezében ment le a fűtők közé. Este 8 órakor az öt fűtő megostromolta a parancsnoki hidat s azzal fenyegetőztek, hogy a kazánokba kárt tesznek. A parancsnok erre lefogatta őket és szigorú fegyveres őrizetre bízta. Mikor a hajó Gibraltárba ért, a zavargó fűtőket átadták a magyar-osztrák konzulátusnak.

— Trieszt fejlesztése. Triesztből írják nekünk, hogy az osztrák kormány tekintettel az őszre ígérkező nagy forgalomra, a kikötő sűrűs fejlesztése dolgában tett intézkedéseit. Már a legközelebb megkezdik a rivának a Sanita és Giuseppina molók között való kiszélesítését s egyúttal a Riva dei Pescatorinak ötven méterrel való meghosszabbítását, miáltal 4000 négyszögletes területet nyernek, amelyen az új halcsarnokot fogják fölépíteni.

Távirat ◀▶ Telefon.

Az angol hajóraj Pólában.

PÓLA, jul. 14. A földközi-tengeri angol hajóraj tegnap ideérkezett. A fogadtatás katonai pompáival folyt le. Charles C. Drury ellentengernagy, a hajóraj parancsnoka látogatást tett a hatóságok fejeinél. Ma délután nagy ünnepséget rendeznek, amely azonban a kedvezőtlen idő miatt holnap folyik le. A tengerészek kaszinójában csütörtökön nagy estély lesz az angol vendégek tiszteletére. A hajóraj pénteken, a hó 17-én indul Pólából Fiuméba.

A munkaadók és a választói jog.

BUDAPEST, jul. 14. Az építőiparosok országos szövetsége felszólítást küldött a vidéki városok munkaadóihoz, amelyben szerkesztésre hívja fel őket a munkásokkal szemben, hogy ők is végezve legyenek a munkásoknak a választói jog érdekében indítandó sztrájkmozgalmával szemben.

Supilo Delnicén.

DELNICE, jul. 14. *Supilo* Ferenc, a *Novi List* szerkesztője, most tartotta beszámolóját delnicei választói előtt. *Supilo* kijelentette, hogy most azzal az eszmével foglalkozik, hogy a Diéta ue küldjön többé képviselőket a magyar parlamentbe.

Véres botrány a Kossuth Lajos utcában.

BUDAPEST, jul. 14. A Kossuth Lajos utcában ma délelőtt kínos és véres botrány

játszódott le. K. F. dr. ismert budapesti orvos nekironott s véresre verte *Viktor* György magánzót, aki leányát elcsábította. A magánzót a mentők a kórházba szállították.

Megőrült hadnagy.

NAGYKÖRÖS, jul. 14. Timár Jenő honvédhadnagy ma hirtelen megőrült, karddal a kezében az utcára rohant s a járókelőket vagdálni akarta. A rendőrség azonban lefogta. A szerencsétlen embert Budapestre szállították.

A telepítés kérdése.

BUDAPEST, jul. 14. A földmivelésügyi minisztériumban ma délelőtt Mezős Béla államtitkár elnöklésével szaktanácskozás volt a telepítés ügyében, amelyen több képviselő is résztvevett. A szaktanácsoson a nemzetiségi vidékeken való telepítés kérdésével foglalkoztak. A tanácskozást holnap folytatják.

Hamis pénzek.

TRIEZT, jul. 14. A posta és táviratigazgatóság jelentést tett a rendőrségnek, hogy újabb hamis százkoronás jutott a birtokába. Görben hamis forintok és egykoronások vannak nagy számban forgalomban.

Automobil szerencsétlenség.

POZSONY, jul. 14. Pozsonyujfalu közelébe Szvoboda Lajos bécsi gyáros nejével és leányával automobilon hajtott. A gépkocsi neki szaladt az utjelzőnek és fölborult. Mind a hárman életveszélyesen megsebesültek.

Az osztálysorsjáték húzása.
BUDAPEST, jul. 14. Az osztálysorsjáték mai húzásán 80,000 koronát nyert a 16,028 számú, 30,000 koronát a 117,850 számú sorsjegy.

Lángbanálló erdőségek.

BÉCS, jul. 14. A déltiroli meideni erdőségek lángban állnak. Eddig két község pusztult el. Egy vonat hat kocsija elégett.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Telefon-számok :

Szerkesztőség 954
Kiadóhivatal 229
Nyomda 920

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Pályázati Hirdetmény.

Alulírott társaságnál a mai naptól visszavonásig pályázat hirdettetik a következő állások betöltésére; körülbelül: 6 hosszújárati tengerészeti kapitányi, 44 kereskedelmi tengerészeti hadnagyi vagy nagyparthajózási vezetői állásra, a kik hajótiszti minőségben lesznek a társaság hajóin alkalmazva. Azonkívül körülbelül hat (6) I. oszt. gépészi, husz (20) II. oszt. gépészi, huszonöt (25) III. oszt. gépészi helyre következő feltételek mellett

Hajótisztek fizetése:

Kapitányok parancsnoki minőségben a dalmát és olasz vonalakon közlekedő hajókon:

az 1. 2. (bezárólag) szolgálati évben havi 240 (évi 2880 k.)
a 3. 4. (" ") " " " 270 (" 3240 k.)
az 5. szolgálati évtől kezdve " " " 300 (" 3600 k.)

A Fiume-cattaroi- és gravosai vonalak illetőleg gyorsjáratok parancsnokai a behajózás tartamára havi 30.— kor. pótlékot fognak élvezni.

Hajótisztek a dalmát és olasz vonalak hajóin:

az 1. és 2. (bezárólag) szolgálati évben havi 140 (évi 1680 k.)
a 3. és 4. (" ") " " " 180 (évi 2160 k.)
az 5. szolgálati évtől kezdve havi " " " 210 (évi 2520 k.)

A Fiume-cattaroi- és gravosai gyorsvonalakon lévő hajótisztek havi 10.— kor. pótlékot élveznek a behajózás tartamára.

Kapitányok a Zaráig és Triesztig terjedő vonalak szolgálatában:

az 1. és 2. (bezárólag) szolg. évben havi 140 (évi 1680 k.)
a 3. " 4. " " " 180 (" 2160 ")
az 5. " 6. " " " 210 (" 2520 ")
a 7. szolgálati évtől kezdve " " " 240 (" 2880 ")

Gépészek fizetési:

Első osztályú gépészek a dalmát és olasz vonalak hajóin

az 1. bezárólag a 4. szolgálati évig havi 240 (évi 2880 k.)
az 5. szolgálati évtől kezdve " " " 280 (" 3360 ")

A Fiume—Cattaro és gravosai gyorsvonalak hajóin szolgálatot teljesítő gépészek a behajózás tartamára havi 30 korona pótlékot fognak élvezni.

II. osztályú gépészek a dalmát és olasz vonalak hajóin

az 1. és 2. (bezárólag) szolg. évben havi 140 (évi 1680 k.)
a 3. " 4. " " " 180 (" 2160 ")
az 5. szolgálati évtől kezdve " " " 200 (" 2400 ")

A Fiume-Cattaro és gravosai gyorsvonalakon szolgálatot teljesítő gépészek a behajózás tartamára havi 10 korona pótlékot fognak élvezni.

A Zaráig és Triesztig terjedő helyi vonalakon szolgálatot teljesítő gépészek

Az 1. és 2. (bezárólag) szolgálati évben havi 140 (évi 1680 k.)
a 3. és 4. " " " " 170 " 2040 "
az 5. és 6. " " " " 200 " 2400 "
a 7. szolgálati évtől kezdve " " " " 220 " 2640 "

Minden hajótisztnak a fizetésen felül az élelmezésnek természetben való ellátása is biztosított és ahol azt a társaság nem tartja saját számlájára, a hajóparancsnok naponta 3 kor. és az összes többi hajótiszt naponta 2 kor. pótlékot kap e címen. Az élelmezési pótlék megszűnik betegség, szabadság vagy más oknál fogva történt kihajózás esetén.

Minden hajótiszt az egyenruha használatáért kap azonkívül havi 10 koronát.

A rendkívüli szolgálatért, helyettesítésért stb. fenálló többi illeték a szolgálatba való fölvétel alkalmával fog megállapítani.

A társulati orvos ajánlatára betegség következtében történt kihajózás esetén, a kapitányok és gépészek betegségük első 3 (három) hónapja alatt teljes fizetésüket kapják készpénzben, élelmezési vagy egyéb illeték nélkül. Ha a betegség ezen túl is terjedne, a rendes fizetés a következő 3 (három) hónapra annak felére szállítatik le, míg a betegség következtében történt kihajózás után elmúlt 6 hónapon túl a betegre nézve megszűnik minden fizetés iránti igényjogosultság.

Tartós szolgálatképtelenség esetén a nyugdíj-alap szabályai értelmében fog eljárni az illetővel szemben. A társaság ezenkívül betegség esetén gyógyszereket és orvost bocsát rendelkezésre.

A társaság szolgálatában való felvétel még a következő feltételekhez van kötve:

A szolgálatra csak egészséges szervezetű és életkorra nézve 25 évnél nem fiatalabb a 40-ik évet pedig meg nem haladt kapitányok, illetve 20 évnél nem fiatalabb és legfeljebb 35 éves gépészek alkalmaztatnak. A társaság azonban fenntartja magának, hogy e tekintetben kivételnek helyt adhatson.

Egyenlő feltételek mellett első sorban a magyar állampolgárok és azok részesülnek előnyben, akik a cs. és kir. haditengerészetnél teljesítettek szolgálatot.

Felvétel egy évi próbaidőre történik, mely idő alatt teljesített kifogástalan szolgálat után a hajótiszt végleges minőségben alkalmaztatik.

Az ajánlatok személyesen, írásbelileg és táviratilag is beterjeszthetők.

A szolgálatba való belépés azonnal is történhetik.

Fiume, 1908. július hó 10-én.

**Magyar-Horvát Tengeri
Gőzhajózási Részvénytársaság.**

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvízgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösen 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen tertőtlenít. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdetre 9 órákor.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGÉRPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Nattich Henrik

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lírától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

Kitűnő konyha minden órában.

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos
(a Quadri kávé mellett) Marco Venier.

DENK PENZIÓ.

ABBZIA-VOLOSCA

Legfinomabb családi otthon közvetlenül a tenger partján, pormentes zajtalan hely, üdülőknek és lábadozóknak igen alkalmas. Remek tengeri fürdő közvetlen közelben. Kitűnő konyha. Penzió 7 koronától feljebb. Prospektus kívánatra.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok. Mérsékelt árak.

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket Szekulesz Sándor japán és kínai áruház FIUME, Via Alessandrina 1.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizetek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

Felölös szerkesztő: Kovács Ferenc.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza, az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.—kor., népkerttől 5.—kor.
Gyermekeknek: " 4.40 kor., " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál és a fűdópénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terras.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú vízvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Vasár- és ünnepeken katonahangverseny.

Vasár- és ünnepeken katonahangverseny.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporetok megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Egy jól jövedelmező

fióküzlet elszámolásra

átadó. Magyar, német s olasz nyelv megkivántatik. Bővebbet a kiadóban.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.